

Обставини справи

У цій справі компанія-заявник стверджувала про порушення її прав за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції через те, що податковий орган наклав на неї непропорційні санкції за продаж товарів без видачі відповідних чеків.

26 березня 2013 року Фінансова інспекція м. Констанца провела перевірку в магазині, де компанія-заявник здійснювала свою комерційну діяльність. За результатами перевірки податковий орган склав акт, в якому вказав, що компанія-заявник не видала чеки на суму 179 леїв (приблизно 40 євро), і що представник компанії, присутній під час перевірки, не надав щодо цього жодних пояснень.

Згідно із відповідними статтями Надзвичайного розпорядження Уряду № 28/1999 компанію-заявника було оштрафовано на суму 8000 леїв (приблизно 1900 євро), а суму в 179 леїв було конфісковано; крім того, податковий орган ухвалив призупинити діяльність компанії-заявника на тримісячний період.

Компанія-заявник стверджувала, що накладені на неї санкції серйозно поставили під загрозу її комерційну діяльність, яка в основному полягала у продажу товарів, що швидко псуються (продукти харчування тощо), і оскаржила звіт податкового органу до окружного суду м. Констанца. Вона заявила, що вказані 179 леїв не були платою за продані товари, а були грошима, які зберігалися в касі, щоб мати достатню здачу для клієнтів. На її думку, це підтверджувалося паперовим звітом касового апарату, хоча його текст був нерозбірливим через червоні сліди, що з'явилися на ньому внаслідок закінчення паперу. Компанія-заявник вимагала визнати звіт податкового органу а, отже, і санкції недійсними. В якості альтернативи (до своїх вимог) вона стверджувала, що застосована «санкція» була непропорційно суворою щодо суми, яку було визнано неврахованою, і вимагала замінити штраф на попередження. Вона стверджувала, що сума штрафу була надмірною з огляду на характер діяльності компанії, і що, зрештою, призупинення її діяльності на три місяці саме по собі було достатньо обтяжливим способом досягнення запланованої мети.

7 жовтня 2013 року суд відхилив позов компанії-заявника. Він визнав, що пояснення компанії-заявника не можуть бути доведені, оскільки звіт податкового органу був підписаний як такий представником компанії, який на той час не зміг надати жодних пояснень стосовно відповідної суми грошей, а звіт касового апарату не міг бути прийнятий як доказ через нерозбірливість тексту.

Крім того, суд вважав, що обидві санкції, накладені податковим органом, були справедливими та пропорційними, враховуючи той факт, що накладений штраф становив мінімальну суму, встановлену законом, а також той факт, що поведінка компанії-заявника полягала у постійному запереченні вчинення злочину.

У своїй апеляційній скарзі компанія-заявник, окрім попередніх аргументів, також навела приклади національної судової практики, коли в аналогічних спорах

інші суди замінювали санкції, застосовані за подібних обставин, більш м'якими заходами. Апеляційний суд залишив в силі рішення суду першої інстанції.

Оцінка Суду

Компанія-заявник скаржилася, що санкції, застосовані до неї за невидачу чеків, були непропорційними і, таким чином, не було досягнуто справедливого балансу між суспільними інтересами та її майновими правами, як це передбачено статтею 1 Першого протоколу до Конвенції.

Суд нагадав, що згідно з його усталеною судовою практикою втручання, у тому числі внаслідок заходів забезпечення сплати податків, повинно досягати «справедливого балансу» між вимогами загальних інтересів громади та вимогами захисту основних прав людини. Прагнення досягти цього балансу відображено в структурі статті 1 Першого протоколу до Конвенції загалом, включаючи другий абзац: тому має існувати розумне співвідношення пропорційності між використаними засобами та переслідуваними цілями (див. рішення у справі *National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society*, § 80). Отже, будь-яка фінансова відповідальність, що виникає внаслідок штрафу, може підірвати гарантію, надану цим положенням, якщо вона покладає надмірний тягар на відповідну особу чи організацію або істотно заважає фінансовому становищу останньої (див. рішення у справах *Valico S.r.l. v. Italy* (ухв.) та *Konstantin Stefanov v. Bulgaria*, § 55).

Далі Суд зазначив, що в цій справі кумулятивні санкції були застосовані до компанії-заявника внаслідок податкової перевірки, яка дійшла висновку, що компанія не дотримувалася правових положень, які встановлюють обов'язкову видачу чеків за продані товари. Усі застосовані санкції були передбачені відповідними законодавчими положеннями, а отже втручання було передбачено законом.

Суд також прийняв твердження Уряду про те, що втручання переслідувало законну мету боротьби з ухиленням від сплати податків і підвищення фінансової відповідальності продавців.

Розглядаючи питання, чи було втручання пропорційним і чи було дотримано справедливий баланс між вимогами загальних інтересів громади та вимогами захисту основних прав людини, Суд зазначив, що у цій справі правопорушення, вчинене компанією-заявником, являло собою частину постійної проблеми на національному рівні, яка, як встановлено національними судами, перешкоджала належному та ефективному функціонуванню економіки. У зв'язку з цим Суд визнав, що цілі, які переслідує відповідне законодавство, також стосуються питань, що виходять за межі простої матеріальної шкоди, завданої державі внаслідок того, що продавці не видають чеки за кожен проданий продукт, і такі питання підпадають під більш загальний контекст боротьби з ухиленням від сплати податків.

Питання про те, чи слід карати таку поведінку однією чи декількома фінансовими санкціями зі стримуючим ефектом, належить до сфери розсуду

держави. Межа цього розсуду є широкою, і Суд наголосив, що поважатиме думку законодавця в таких питаннях, якщо вона не буде позбавлена розумних підстав.

Суд зазначив, що національні суди підтвердили санкції, накладені податковим органом, оскільки вони повністю відповідали закону; крім того, навіть якщо відповідно до закону національні суди мали право на власний розсуд застосовувати більш м'які санкції шляхом, наприклад, заміни штрафу попередженням, вони вважали, беручи до уваги обставини справи компанії-заявника, що санкції, включаючи штраф, застосований у мінімальному розмірі, були пропорційними переслідуваній меті, яка у відповідний час була особливо важливою на національному рівні. Наведену оцінку слід розглядати як таку, що знаходиться в межах свободи розсуду національних судів щодо тлумачення та застосування відповідного закону, незважаючи на той факт, що інший суд в іншій подібній справі дійшов іншого висновку щодо застосування такого заходу як призупинення діяльності відповідної компанії.

Нарешті, Суд визнав, що хоча штраф, накладений на компанію-заявника, і був мінімально можливим згідно з відповідним положенням законодавства, така санкція разом із призупиненням господарської діяльності компанії-заявника на три місяці мала певний вплив на її фінансове становище; однак цей вплив мав тимчасовий характер. Таким чином, доводи сторін свідчать про те, що компанії-заявнику ніколи не доводилося подавати заяву про банкрутство, і їй вдалося зберегти свою діяльність, хоч і за більш складних обставин.

Отже, з огляду на загальний контекст, обмежувальні заходи, застосовані до компанії-заявника, не були ані заборонними, ані репресивними чи іншим чином непропорційними.

За цих обставин Суд ухвалив, що національні органи влади встановили справедливий баланс між, з одного боку, загальними інтересами та, з іншого боку, повагою до права власності компанії-заявника. Таким чином, втручання не наклало на компанію-заявника надмірного тягаря, який би зробив оскаржуваний захід непропорційним до переслідуваної законної мети.

Висновок

Відсутність порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист власності).

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 27 червня 2023 року й набуло статусу остаточного 27 вересня 2023 року відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.